

Akademiet for yngre forskere

Akademiet for yngre forskere
C/O Det Norske Videnskaps-Akademi
Drammensveien 78
0271 Oslo
<http://akademietforyngreforskere.no>
kontakt@akademietforyngreforskere.no

Oslo, 28.02.2017

Det kongelige kunnskapsdepartement
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo
postmottak@kd.dep.no

HØRINGSUTTALELSE: VEKT PÅ FORSKNINGSKVALITET. EN MULIG UTVIDELSE AV PUBLISERINGSINDIKATOREN MED EN SITERINGSINDIKATOR

Akademiet for yngre forskere (heretter Akademiet) er en tverrfaglig møteplass og forskningspolitisk plattform for yngre forskere, samt en pådriver for nyskapende forskningsformidling. Organisasjonen har som mål å være en tydelig stemme i faglig og forskningspolitisk debatt. Akademiet viser til utredningen «*Vekt på forskningskvalitet. En mulig utvidelse av publiseringsindikatoren med en siteringsindikator*» publisert av NIFU i juni 2016, og ønsker med dette å svare på departementets tre spørsmål fra høringsbrevet (ref.: 16/7765).

1. Bør det innføres en siteringskomponent i publiseringsindikatoren i universitets- og høyskolesektoren?

Akademiet er positive til å innføre en siteringskomponent i publiseringsindikatoren. Siteringer er et mål på hvor mye andre forskere leser og refererer til en publikasjon, og sier derfor noe om forskningens effekt («*impact*»). Til tross for at det alltid vil være vanskelig å måle kvalitet og det også kan være noen problemer knyttet til en siteringsindikator (se pkt. 3 under), mener vi totalt sett at en ny siteringsindikator vil bidra til å gi et bedre mål på effekten, samt kvaliteten, til den enkelte vitenskapelige publikasjon framfor kun å fokusere på publiseringskanalen.

Som med andre publiseringsindikatorer kan også en siteringsindikator slå urettferdig/uheldig ut for enkeltinstitusjoner. Vi mener likevel at den positive

Akademiet for yngre forskere

symboleffekten av en slik indikator vil være viktig for den enkelte forsker, antakelig viktigere enn de økonomiske resultatene den medfører for institusjonene. Midlene fra resultatbasert omfordeling (RBO-midlene) fra publiseringsindikatoren er tross alt en relativt liten andel av finansieringen til universitets- og høyskolesektoren. Vi tror også at en siteringsindikator vil kunne stimulere til mer åpen forskning, ettersom enkelte studier tyder på at publikasjoner som er åpent tilgjengelig (enten i open access-tidsskrifter eller i institusjonsarkiver) siteres mer enn publikasjoner som ikke er åpent tilgjengelige.

2. Hvis innføring av en siteringskomponent: Hvilket alternativ i NIFU rapporten, a), b) eller c) bør velges og hvorfor?

Akademiet ønsker fortrinnsvis å støtte modell c) i NIFU-rapporten, altså en kombinasjon av en siteringskomponent basert på andel av de ti mest siterte artiklene (alternativ a) og en siteringskomponent basert på relativ siteringshyppighet (alternativ b). Vi mener at dette alternativet i større grad balanserer både hensynet til robusthet og høy «*impact*» enn de andre to forslagene, men mener at forslaget bør videreutvikles før en siteringskomponent kan innføres (se pkt. 3 nedenfor).

3. Har høringsinstansen synspunkter på forslaget om en siteringsindikator som ikke framkommer av innspillene på spørsmålene over?

Akademiet ser et klart forbedringspotensial ved de foreslåtte alternativene og ønsker å utfordre departementet til å videreføre og utvide arbeidet med å utvikle en siteringsindikator. Vi savner en større og bredere diskusjon om hvordan forskningens betydning og kvalitet kan evalueres, inkludert om hvordan siteringsindikatoren kan sørge for at tverrfaglighet og internasjonalt samarbeid blir ivaretatt og får god uttelling. Vi mener at det er en svakhet at NIFU-rapporten ikke refererer til faglitteraturen. Uten referanser i rapporten er det vanskelig å vurdere hva forfatteren bygger sine argumenter og konklusjoner på og hvorvidt det er relevante temaer og erfaringer som er utelatt.

Vi savner også en vurdering av kost-nytte-verdien av innføringen av de foreslåtte siteringsindikatorene. Det er uklart hvor mye det vil koste å innføre og administrere denne endringen, sammenliknet med hvor mye penger en slik modifisering vil utgjøre for fagmiljøene som mottar midlene. Hvis omleggingen koster mye bør man vente med å innføre en siteringsindikator til man har funnet en mer velegnet indikator og er klar for å gjennomføre en større omlegging i hele forskningssektoren.

Akademiet anbefaler at:

Lengre tidsvinduer og bedre grunnlagsdata bør vektlegges slik at siteringsindikatoren kan brukes i hele forskningssektoren

- Det er svært uheldig å skille ut enkelte fagmiljøer fra en del av publiseringsindikatoren, fordi det vil være med på undergrave hele systemet.

Akademiet for yngre forskere

Publiseringsindikatoren er grovmasket, og det vil alltid være enkelte fag, miljøer og institusjoner som ikke helt passer inn. Allikevel har sektoren godtatt systemet vi har i dag, og det har vist seg at det har en positiv effekt på publiseringspraksisen til enkeltforskere. Ved å eventuelt åpne for at noen miljøer fritas fra deler av systemet vil det også kunne åpne for at andre miljøer tilsvarende ønsker å fritas.

- I NIFU-rapporten er det foreslått at en rekke fagfelt skal utelates fordi det er vanskelig å skaffe gode siteringsdata fra disse. Dette mener vi er å snu problemet på hodet. Målet må være å sikre at man får tilgang på gode siteringsdata, f.eks. ved å kreve at tilbyderer som velges (Scopus e.l.) må implementere siteringsdata for alle kanalene som ligger i den norske publiseringsdatabasen (hos NSD).
- En utelatelse av HumSam-fagene fra siteringsindikatoren vil være med på underbygge en idé om at disse bare består av enkeltforskere som skriver monografier. Faktum er at mange forskere (særlig yngre) i HumSam-fagene i større grad arbeider i forskergrupper, skriver artikkelbaserte doktorgrader og samarbeider i tverrfaglige konstellasjoner. Det vil alltid være forskjeller i siteringspraksis mellom enkeltfag, men det betyr ikke at siteringer ikke er viktig også i HumSam-fagene. Derimot er publikasjonssyklusen lengre i noen fag, noe som gjør at siteringene kommer senere. Dette kan man løse ved å benytte lengre tidsvinduer i beregningene, f.eks. 5 år eller 10 år.
- Fordi indikatorene fungerer dårligere på små enheter er det foreslått at enheter som publiserer mindre enn 150 artikler i den aktuelle perioden bør utelukkes. Akademiet synes at målet må være å utvikle en siteringsindikator som også fungerer for mindre enheter, slik at også forskningsinstituttene kan få uttelling for siteringer på sikt. Små enheter vil uansett ha utfordringer med store svingninger i publiseringsnivå. Lengre tidsvinduer og bedre grunnlagsdata vil også her kunne gi en bedre indikator.
- I teksten i NIFU-rapporten står det at de to forskjellige forslagene har «til dels store avvik for noen av de mindre institusjonene», men dette er en kraftig underdrivelse. I virkeligheten (se tabell 9 i rapporten) er det kun de store universitetene og Norges idrettshøgskole som ikke har store avvik mellom de to forslagene, mens alle høyskoler har store avvik. Gitt at høyskolene ofte er mindre enheter og ikke har som oppgave å dekke hele fagbredden slik universitetene har, er det desto mer hensiktsmessig å utvikle en siteringsindikator som også favner høyskolene.

Akademiet for yngre forskere

Alternative modeller til det nåværende forslaget bør utredes

- Nivåinndelingen i den eksisterende publiseringsindikatoren (nivå 1 og 2) er ikke nevnt i høringsbrevet, men det er betydelige problemer med den noe tilfeldige inndelingen i disse to nivåene. Vi mener at en siteringsindikator vil gi bedre indikasjon på kvaliteten av den enkelte publikasjon dersom den ikke kobles mot dagens nivåinndeling, men at man heller bør videreutvikle og nyansere nivåinndelingen.
- Alternative modeller som også tar høyde for andre faktorer enn kun artikkelsiteringer bør også vurderes. For eksempel, sier indikatorer som i større grad tar for seg bruk av forskningsdata også utenfor tradisjonelle publiseringskanaler (for eksempel Altmetric score) mer om samfunnsbidraget («*impact*») til forskningen utenfor academia enn en tradisjonell siteringsindikator. San Francisco Declaration on Research Assessment og Relative Citation Ratio er andre initiativer som kan brukes som inspirasjon i det videre arbeidet. Slike alternative indikatorer adresserer, og til dels imøtekommer, utfordringer relatert til tidsvinduet for måling av antall siteringer.
- Lagring og deling av forskningsdata, utvikling av kildekoder, forskning som bidrar til endring av politikk og profesjonspraksis eller forskning som tas i bruk i industri er elementer som kan si mye om forskningens kvalitet og betydning, men inngår ikke i forslaget om siteringsindikator. Gjennom å inkludere slike elementer vil man også kunne fremheve viktigheten av at den forskningsbaserte rådgivningen, som er særlig relevant for instituttsektoren, er basert på vitenskapelig publisering.